

REPERCUSSIONS DE L'AJUST ESTRUCTURAL EN EL PERSONAL DE L'EDUCACIÓ

(Ginebra 22-26 abril 1996)

Pere Polo Fernández

El novembre de 1995, el Consell d'Administració de l'Oficina Internacional de Treball decidí que, entre els dies 22 i 26 d'abril del 96, es celebrés a Ginebra una reunió paritària sobre les repercussions de les polítiques d'ajust estructural en el sector de l'educació, en particular respecte a les condicions d'ocupació i a les perspectives professionals del personal docent.

COMPONENTS

La reunió paritària engloba dues delegacions de 20 membres cada una. La primera, la dels empresaris, entre els que s'hi trobaven 16 representants governamentals de països com Alemanya, Austràlia, Xile, Xina, EE.UU, Marroc, Índia... més quatre representants del sector privat (un d'ells del col·legi El Vedat de València).

La segona, la dels treballadors; dels 20 representants, 18 eren de la IE.

Ambdues delegacions gaudien de l'ajuda d'assessors específics als quals s'hi juntaven també tota una sèrie d'organitzacions com l'Agència de Cooperació Cultural (ONU), l'Oficina de la Internacional d'Educació, Organització de la Unitat Africana, ACDE, UNICEF, UNESCO; CIOLS...

Entre les diverses delegacions de la IE, i en representació dels STEs, vaig ésser

l'únic assistent de l'estat espanyol que vaig poder fruit de l'interessant debat que tingué lloc allà.

ORGANITZACIÓ DE LES JORNADES

La OIT havia elaborat un informe que servia de base per a la discussió. Cada una de les delegacions recolzada pels seus assessors, debatien els punts. Més tard, els portaveus presentaven les respectives conclusions en la reunió conjunta.

L'informe constava de sis capítols:

1r. Estructura, finançament i ocupació en els serveis d'educació i formació.

2n. Canvis en les característiques de la progressió professional: contractació, ascens i promoció; avaluació i perfeccionament professional.

3r. Les dones en el sector de l'educació i la informació: obstacles per a la igualtat d'oportunitats i de tractament.

4t. Relacions laborals: participació en la presa de decisions, consulta i solució de conflictes.

5è. Remuneració.

6è. Condicions de treballs: direcció, número d'alumnes per aula, personal no docent, estrès i esgotament físic.

INTERVENCIONS

En la seva intervenció, el portaveu del Grup dels Treballadors va expressar el desig dels docents que quedí garantit que les oportunitats, cohesió i qualitat de vida que proporciona l'educació estiguin a l'abast de tots.

De la mateixa manera, defensava el seu dret a participar en les negociacions i en la recerca de solucions davant els problemes nacionals i mundials, i assenyalà que les polítiques d'ajustament estructural que no proporcionaven a l'educació els recursos suficients comportaven canvis socials inacceptables.

Per part seva, el Secretari General de la IE va recordar que el sector de l'educació era l'empresari que comptava amb el major nombre d'assalariats de tot el món (55 milions) dels quals, la meitat aproximadament, eren membres de la IE.

Va afirmar que el personal docent comprenia les noves realitats econòmiques, però no acceptava que els retalls incidissin en la reducció al mínim la inversió en educació, salut pública i serveis públics; que l'educació era l'instrument més efectiu per mitigar la pobresa i que, malgrat estar reconegut com un dret fonamental, encara existien 900 milions d'analfabets, majoritàriament dones i nins.

Que la solució no podia deixar-se en mans de les forces del mercat perquè redundaria en la disminució de la qualitat de l'educació i en dificultats cap al seu accés, tota vegada que era evident que la negativa dels sindicats de treballadors a acceptar les reduccions en inversions considerades bàsiques, tan sols havia aconseguit provocar restriccions en els seus drets, acomiadaments i un llarg etc. de mesures de coacció.

Un representant dels empresaris va voler matisar la diferència entre els conceptes "política d'ajust estructural" i "privatització".

Segons ell, l'ajust en la despesa pública tractava de transferir el nivell d'inversió del sector menys productiu al més productiu. D'aquí que si el sector de l'educació s'incloua en aquest segon tipus podia veure augmentat el nivell de despesa que se li dedicaria.

Per altra banda, afirmava que el preu de l'educació privada es veia compensat per la qualitat oferida, i que era aquesta qualitat la que s'hauria d'aconseguir en un sistema democràtic. Sense suprimir el dret de cap dels ciutadans.

Un membre dels treballadors va convenir en el dret a triar entre educació pública i privada, assenyalant, per altra banda, que només el podrien exercir aquells que disposassin dels recursos financers adequats.

La portaveu del Grup dels Treballadors va reptar els governs a presentar un estudi que demostrés que l'educació privada era millor que la pública.

Naturalment i abast de les reformes educatives aplicades amb motiu de l'ajust estructural.

La portaveu del Grup dels Treballadors va parlar d'efectes demolidors sobre la inversió i situació del personal docent. Instava a la recerca d'enfocaments alternatius que potenciaran la participació social, sense subestimar la capacitat dels serveis públics. L'augment de les inversions dedicades a educació podria obtenir-se bé amb la reducció de despeses militars o l'eliminació

d'avantatges fiscals als ciutadans més rics, etc. Fins i tot va plantejar la possibilitat que es condonés el deute als països menys desenvolupats que augmentessin la seva inversió en educació.

El terme "privatització" fou objecte de debat per part de tots els presents, amb punts de vista molts distints, com és lògic. El que per a uns només era possibilitat i llibertat d'elecció, per a altres representava l'abandonament per part dels Governos d'oferir una ensenyança gratuïta, universal i pública.

Varis treballadors recordaren que l'educació no hauria de ser considerada una activitat econòmica sinó un servei públic essencial, un dret inalienable, difícilment compatible amb la situació de treball a temps complet que els nins de països subdesenvolupats havia de realitzar per sobreviure.

Ocupació del personal docent i canvis estructurals

Davant la constatació de la pèrdua d'interès cap a la professió, per part de les persones millor dotades i més intel·ligents, el representant del Grup de Treballadors, va analitzar tot un conjunt d'elements que han afavorit aquesta situació: ingressos baixos, condicions de treball inadequades, manca de formació adequada a les noves tecnologies, inseguretat en l'ocupació, violència a les aules, etc.

Les dues parts varen convenir que es necessitaven millorar les condicions dels docents per fer atractiva aquesta professió.

Participació del personal docent en les condicions relatives a les polítiques d'ajust estructural.

Davant aquest punt, el portaveu del

Grup Governamental/Empresaris recordava que els governs eren els encarregats d'adoptar les decisions finals, si bé reconeixien als sindicats tasques de consulta, transmissió d'informació, subministrament de formació, realització d'estudis comparatius internacionals, etc. Evidentment semblen poques competències al portaveu dels treballadors que reclamava una autèntica negociació col·lectiva, una co-participació social en tot el que fa referència a la discussió de les polítiques d'ajust estructural, re-

cordant que hi havia molts de països que no complien els convenis de OIT, ja que denegaven als funcionaris públics el dret a la vaga, la negociació col·lectiva i fins i tot el dret a sindicar-se.

Educació i formació del personal docent

En aquest punt gairebé no hi havia divergències. La necessitat d'una formació inicial d'alta qualitat i de nivell universitari, així com la formació continuada eren defensades pels portaveus d'ambdues delegacions. Donaven suport a una major inversió en les necessitats de formació i readaptació professional del personal docent.

Funció de la OIT

Segons els portaveus del Grup Governamental/Empresaris, la OIT hauria de publicar directrius generals que permetessin millorar la qualitat de l'Educació, fomentar la formació professional i la formació

d'adults, tot en una línia d'austeritat, deguda a les restriccions pressupostàries de l'organisme internacional.

Per la seva part, el portaveu del Grup dels Treballadors va sostenir que la OIT hauria de fomentar, en tots els països que l'integren, estudis sobre l'ocupació i la seva vinculació amb l'educació, resoldre el greu problema del treball infantil i encoratjar les discussions bipartides i tripartides en aquells països que suporten l'ajust.

CONCLUSIONS SOBRE LES REPERCUSSIONS DE L'AJUST ESTRUCTURAL EN EL PERSONAL DE L'EDUCACIÓ

(Presentat pel Grup de Treball sobre les conclusions)

Naturalesa i abast dels ajusts

L'ajust estructural és definit com l'adaptació a les noves circumstàncies econòmiques a fi de superar els desequilibris motivats per factors nacionals o internacionals. Es constata que això es tradueix en una disminució de les inversions en educació, i que això també significa retalls en els nivells de formació i qualificació del personal docent i en els seus salaris, i en el deteriorament de les condicions d'ensenyança/aprenentatge de qualitat.

Els Governos que han de realitzar polítiques de reajust econòmic haurien de tenir en compte que la inversió prioritària d'un país, si vol la formació individual, l'harmonia social i la prosperitat econòmica, és la inversió en educació; aquesta, per tant, s'hauria d'incrementar.

POLÍTICA: ACCÉS I QUALITAT DE L'ENSENYANÇA/APRENENTATGE

Els objectius generals de les polítiques de reforma haurien de ser l'assoliment d'ensenyança de qualitat per a tots. Per això és necessari que hi hagi igualtat d'accés i la major varietat possible d'oportunitats d'educació general i professional, i una en-

senyança de qualitat a tots els nivells.

Per això es proposa la restricció de les exagerades despeses militars, una recaptació fiscal més eficient, la condonació del deute als països més pobres, i una transformació i millora de la gestió de l'organització escolar i de les pràctiques docents en la línia d'una descentralització educativa.

Aquesta descentralització per tenir èxit no hauria de suposar la reducció dels recursos públics assignats a l'educació i hauria de donar la responsabilitat en molts d'aspectes a la comunitat educativa (pares, professors, alumnes i, si és el cas, empresari). L'estat faria tasques de supervisió per assegurar la qualitat d'ensenyança.

Per garantir l'èxit de les polítiques dels governs en pro d'una ensenyança més rendible i de millor qualitat serà imprescindible la plena participació del personal docent i de les seves organitzacions.

EL PAPER FUTUR DE LA OIT

Els seus objectius haurien de tenir les següents línies directrius:

a) Seguir fomentant l'aplicació de les normes internacionals del treball, reforçant la llibertat sindical, el dret de sindicació i de negociació col·lectiva.

b) Fomentar els objectius socials i d'ocupació en aquesta delicada etapa de reforma del sector públic.

c) Vetllar perquè els canvis siguin positius per als treballadors/es de l'educació.

d) Promoure la formació professional de joves i adults.

e) Organitzar seminaris i simposis a nivell regional i nacional per promoure el diàleg paritari i tripartit.

d) Promoure la tasca a favor de les dones, les minories i les poblacions indígenes.

g) Mantenir estretes relacions i diàlegs amb altres organismes internacionals pertinents (UNICEF, UNESCO, FMI, Banc Mundial). □

Secretari General de l'STEI

tecno broker

Corredoria d'Assegurances S.L.

Una assegurança intel·ligent

Una assegurança eficaç

Productes comercialitzats en exclusiva

- Llar
- Subsidi
- Medicina privada

C/ Julià Álvarez, 8 1r esq.
07004 Palma de Mallorca
Tel. 76 13 35 Fax 76 07 52